

saját magával törődni, továbbra is a tótkomlói idősoththonban étkezett, azt és annyit, amennyit a menzán a nénik a tányérjára szedtek. Betegsége rövid idő alatt annyira súlyosbodott, hogy bal lábán trombózis alakult ki, ezért amputálni kellett.

Felmentették a plébánosi szolgálat alól, kényelmes idősoththonban helyezték el, de ott nem érezte jól magát. Amikor megkapta a nyugdíját és a lába elvesztése után megállapított járadékot, albérletbe költözött, múltábal, járókeretre támaszkodva járt be a templomba. 2015-ben le kellett vágni a másik lábát is. Akkor új lakóhelyet választott magának.

A hajléktalan emberek között jól érzi magát. Azt mondja, ott senki sem rohan, mindenki olyan, mint ő. Időmilliomos. Az egyik délelőtt például a Dél keresztje című filmet nézték a tévében, és valaki azt mondta, a főszereplő milyen talpraesett teremtmény.

– Könnyű neki – mondta Kardos atya –, de milyen legyen az, akinek nincs semmilyen talpa?

VINCZE ENDRE

KARDOS ATYA...

Az imént kaptam A fenti cikket, amelyet nemcsak tagadhatatlan önértéke és figyelemre méltósága miatt küldök tovább, hanem mert Kardos Misi a Kecskeméti Piarista Gimnáziumban osztálytársam volt.

Ezt pontosítanom kell: egy évvel járt alattam, tehát én 1960-1964 között voltam piarista diák, ő pedig 1961-1965 között.

Mindketten kollégisták voltunk, akkori szóhasználat szerint „convictorok”, azaz a „convictus”-ban, vagy más szóval „internátus”-ban bentlakók. A diákoththon épülete pedig a Gimnáziummal szemközt, a Jókai utca másik oldalán állt. A diákoththon régi szárnya és új szárnya között volt a templom, ma a Piaristák terén, akkoriban a Komszomol tér 5. szám alatt.

Abban az időben minden tanárunk felszentelt pap volt, kivéve a tornatanárt, aki civil. Tanáraink is a kollégium épületében laktak, 36 paptanár, külön-külön szobában, ami funkcionálisan szerzetesi cella volt, „clausurával”, azaz nő nem léphetett be, a kedves nővérek sem, akik főztek, takarítottak ránk és a tanáruakra. Ők külön szerzetesrend voltak, s ugyanabban az épületben voltak elhelyezve, de oda meg mi nem léphettünk be, mert ott is „clausura” volt a férfiak számára!

A helyzet érzékeltetésére megemlítem még, hogy napi 1 óra kimenőnk volt, ebéd után, de szombat és vasárnap nem volt kimenő. Szabadidőben lehetett olvasni, művelődni a társalgóban, ami egy könyvtárszoba féle volt, a kötelező olvasmányt le lehetett emelni a polcra, vagy ping-pongozni a folyosón, ez régi épület lévén elég széles volt, a falak vastagsága kb. 1 méter, a falfülkékben is lehetett álldogálni, beszélgetni, továbbá jó időben focizni az udvaron. Volt aztán a házi kápolna, ahová be

lehetett térni imádkozni. Ezt tették a „kispapok”, azaz akik közülünk a „szent hivatásra” készültek, mint Kardos Misi is, aki miatt írom ezeket a sorokat.

Meglehetősen zárt életet éltünk, évente csak karácsonykor és Húsvétkor mehettünk haza, meg a nyári szünetre, de én ma is örülök, hogy oda járhattam.

Ma már természetesen ez messzemenően nincs így, a tanárok többnyire civil, jó, ha az iskola igazgatója piarista szerzetes, de ma van, ahol az is civil. A diákok minden hétvégén haza utazhatnak, a konyhát egy vendéglátó cég üzemelteti, s minden gazdasági tevékenységet, pl. épület karbantartás, szállítás, takarítás stb. civil alkalmazottak kezében van.

De a mi időnkben volt humán és reál osztály, a humánosok egy része papi hivatásra készült, vagy történezsnek, nyelvésznek, Misi is humános volt. Én reálba jártam, de most nem magamról beszélek. A „kispapoknak” szinte kötelező volt a reggeli mise hallgatás, de minket is beosztottak ministrálni szabályos időközönként, hiszen minden paptanár minden reggel miséznek, s egyszerre 5-6 pap is a mellékoltároknál, a ministránsok pedig a sekrestyében várják, hogy melyik tanár úrhoz kell odaszegődni. A kispapoknak volt egy „spirituálisa”, aki külön is foglalkozott velük délutánonként. Nyilván Misi is szorgalmasan vett részt ezeken az alkalmakon.

Misi nagyon jó ember volt. Testre inkább molett, gyenge fizikummal, a tornaórák bizonyára nem reáltak kitalálva. De tipikusan okos és jólelkű, barátságos, szeretni való lélek, szinte különös személyiség az átlag diákhöz képest. Többen is voltak Szegedről diákok, a mi osztályunkban is, a reálban, az egyik különösen vagány alkat, akinek a nagybátyja is piarista pap volt, na ő aztán éppen ellenkezőleg viselkedett, de Misiről ez az osztálytársunk is mindig nagy szeretettel nyilatkozott, mint földijéről.

A másik szegedi osztálytársam már szelídebb alkat volt, nagyon értelmes és jó tanuló (mint jó magam is, bocs a szerénytelenségért!), ő is korábbról ismerte Misit, s rajta keresztül kerültünk kapcsolatba, hiszen Misi alattunk járt, s mi az alsósokkal általában nem kommunikáltunk. Misivel viszont jókat lehetett beszélgetni, szerénysége és naivsága kicsit mosolyra indított, de kedvessége mindenkit levett a lábáról.

Most nagyot ugrom az időben. Villamosmérnökként erőművek beruházásával foglalkoztam, s a gyengeáramú kábeleket a cégünk a Szegedi Kábelgyárból szerezte be. Emiatt gyakran kellett Szegedre utaznom, s a villamosról a szegedi Rókus templomnál kellett leszállnom.

Onnan már gyalog mentem a Csillag börtön előtt a Gyufagyár irányába, s mindjárt ott volt a Kábelgyár is. Már nem emlékszem, honnan tudtam, hogy Kardos Misi barátom éppen ott káplán, az is lehet, hogy betértem a templomba néhány percre, s ő éppen ott volt, volt ilyen szokásom, ezért ez a legvalószínűbb. Persze mindjárt beszélgettünk, nosztalgizáltunk a kecskeméti évekről, a

munka végeztével be is mentem hozzá a parókiára. Ez többször is megtörtént, mivel gyakran voltam kiküldetésben Szegeden. Persze, nem egyeztetünk „mobilon”, hisz a kiküldetés előző nap merült fel, így csak váratlanul tudtam menni őhozzá is.

Most két emléket idézek fel. Az egyik alkalommal annyira megörült nekem, hogy meg akart engem vendégszolgálni. Mivel azonban nem vezetett háztartást, „ragaszkodott hozzám”, hogy menjünk el egy étteremfelébe. Az igazság az, hogy nemcsak szerénységből tiltakoztam, de annyira nem volt benne az életgyakorlatomban a vendéglőzés, hogy majdnem megsértettem ezzel. Valamikor a 70-es évek közepe táján lehetett ez, otthon már volt 4-5 kisgyerekm, s a „szlogenem” az volt, hogy a legkorábbi vonattal megyek haza, ha elvégeztem a munkát, s itt is legfeljebb fél órámm volt a látogatásra. Misi azonban erősködött, s én mentem vele. Ekkor jött a második meglepetés: rendeljek valamit, de ő nem rendel, hiszen ő soha nem jár ilyen helyekre, jól is nézne ki, ha egy pap vendéglőbe járna! Ő erősebb volt, mint én: tényleg nem evett semmit, miközben én mégis elfogadtam a meghívást, akaratom ellenére. Próbáltam valami olcsót enni, de ő biztatott, hogy csak bátran, de most már én sem engedtem.

Ennek a történetnek két olvasata van: Misi a másik emberért mindent megtesz és attól semmit nem sajnál. A másik: a társasági életben nemigen volt jártas, nem volt „vendéglátói rutinja”, hogy magának rendel majd egy salátát és egy ásványvizet, „mert éppen fáj a gyomra”, de a másikat gavallérosan biztatja. Ennyi „ügyetlenség” belefér a képbe, s ettől talán még inkább szeretni lehet ezt az embert.

A másik emlékem ugyanott, Szeged Rókus Plébánia, váratlanul beállítottam Misihez, miközben éppen nagy átrendezések voltak nála. Az apáca házvezetónője hullafáradtan pakolta ki az éléskamrát, sok-sok lom is felhalmozódott az évek során, amikor ki kellett vinni a az asztalt, szekrényt, székeket az udvarra... Misi ügyetlenkedett körülötte, a házvezetónő még rá is ripakodott a káplán úrra, mire kedvesen és mosolyogva válaszolt: „Kedves Nővér, ha valaki görbén néz ránk, attól mi még ne legyünk görbék!” Hát ebben a vicces bölcsességben egy íróasztal mellett nagyon sok igazság van, de a munka dandárjában inkább olaj a tűzre...

De Misi ezt olyan naívan és ártatlanul tudta mondani, hogy csak szeretni lehet érte... Lehet, hogy abban a pillanatban a kedves nővér nem ezt gondolta... Emlékeztem szerint én is inkább csitítottam Misit, s próbáltam beállni a munkába, ha már nincs mód a szellemi eszmecserére...

Végezetül köszönöm Jóskának a linket, megrendültem és megnyugvással olvastam: igen, ez Misi, korunk szentje!

Szeretettel: V. Bandi, ill. családomnak: Apu

a

AZ IDŐRŐL (A 2018. ÉVI BOKORÜNNEP ALAPTÉMÁJA KAPCSÁN)

NYÚL BOGLÁRKA

AZ IDŐ LABIRINTUSÁBAN NEM KÖNNYŰ MEGTALÁLNI A BOL- DOGSÁGOT

Bárminek ellen tudok állni, csak a kísértésnek nem – mondja Oscar Wilde. Ezzel a mondattal valószínűleg sokan tudunk azonosulni. Az életünk ugyanis tele van kísértésekkel. Például igaz, hogy csak egy kávéért ugrottunk be, mégis erős kísértést jelent, hogy csábítóan illatoznak a muffinok a kávézóban. Vagy mondjuk fel kellene kelniünk reggel, hogy legyen időnk sportolni, de olyan kényelmes lenne még feküdni egy kicsit. Mi lehet az oka annak, hogy sok hasonló helyzetben mégis engedünk a kísértésnek ahelyett, hogy tudatosabban választanánk a lehetőségek közül? A Hősök Tere projekt kapcsán már itthon is népszerű, világhírű szociálpszichológus, Philip Zimbardo és munkatársai szerint attól, hogy hogyan észleljük az időt, és hogy időperspektívában gondolkozunk.

A fentiekhez hasonlóan egy kísérletben gyerekeket vittek kísértésbe. Felajánlottak nekik egy pillecukrot, amit megehetnek rögtön, de várhatnak 10 percet, és ha addig nem eszik meg, még egy pillecukrot kapnak. Józan eszünk azt diktálná, hogy inkább várjunk, hogy több cukrot kaphassunk.

De hogy jön ide az időperspektíva fogalma és egyáltalán mi ez? Emberek lévén arra törekszünk, hogy folyamatos és értelmes életet éljünk. Az időperspektíva, mint az időhöz való nem tudatos viszonyulás, egy látásmód, melynek funkciója, hogy életünket időkategóriákba, idővezetekbe soroljuk. Egyszerűbben mondva, ezzel viszünk rendet az életünkbe.

Az időperspektívánk különbözik az objektív időtől. Ez ugyanis az ún. pszichológiai idő egyik aspektusa, mely